

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeve-
rozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Kri-
ževcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u
Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog
doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole
kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognos-
ciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) . 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sje-
verozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske
kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana
Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaž-
dinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog
odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević . 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsa-
loviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

MUZEJ I ŠKOLA

Stavljanje muzeja u funkciju odgojno-obrazovnog procesa mnogima se vjerojatno čini heretičkom mišlju. Riječ »funkcija« odiozna je sama po sebi i često asocira na puku pragmatiku koja je, zna se, strani pojam godinama usvajanom mišljenju da je muzej autonomna ustanova sa definiranim i vječnim zakonima praktičnog djelovanja. Ako muzejski rad već treba biti u nečijoj funkciji onda on može biti samo u funkciji znanstvenog saznanja. Nije pri tome bitno koliko je ta znanstvenost uistinu fundirana na realnim osnovama, a koliko je tek lažna projekcija koja proizlazi i pretencioznosti i sankrosantnosti jednog posla nimalo značajnijeg ili težeg od drugih sličnih poslova.

Pitanje koje postavljamo proizlazi iz našeg uvjerenja da postoji duboki nesrazmjer društva i muzeja, odnos koji ne može ispraviti ni SIZ-ovski sistem navodnog podružtvljavanja pojedinih sektora. Bez reforme muzejske djelatnosti perpetuiramo odnose koji svoju potpunu efikasnost nisu iskazali ni u drugačijim, mnogo jednostavnijim društvenim okolnostima.

Jedan od značajnijih preduvjeta za izmjenu sadašnjeg stanja svakako je pojačanje uloge tzv. odgojno-obrazovnog rada u muzejima, a to se može postići samo sistematičnijom i trajnijom vezom sa školama. To istovremeno znači da se u sistemu muzejskog rada koji se očituje u procesu sakupljanja, izučavanja, čuvanja i izlaganja posebna pažnja poklanja prezentaciji. Time se, dakako, ne negira osnovna djelatnost muzeja nego se, suprotno od toga, radni proces shvaća kao integralna linija u kome se svaki dio toga procesa naglašava kao nezaobilazna karika u lancu.

Odgojno-obrazovni rad do sada se shvaćao posve na »školnički« način, u duhu zastarjele edukacijske prakse koji podrazumijeva širenje niza informacija bez doze upitnosti, povratnog djelovanja i individualnih zaključaka. Najdalje dokle se doprlo sadržano je u protežiranju tzv. muzejskog vodstva, gdje se samo u iznimnim slučajevima dopire dalje od stereotipnog pružanja nužne informacije.

Nesistematična veza sa školama, gotovo nikakva veza muzejskih i nastavnih kadrova te potpuna nepodudarnost muzejskih i obrazovnih planova rada nije ni mogla dovesti do cjelovitijih i smislenijih rezultata. Vjerojatno su u krivu oni koji iz nekoliko fragmentarnih, planski nejedinstvenih slučajeva te suradnje iz-

vlače dalekosežnije pozitivne zaključke. Jer, nije riječ ili nije u prvom redu riječ o tome da se poboljša kvantiteta tih veza nego da se pronalaze novi načini koji će dovoditi ova dva odvojena polja društvenih djelatnosti najprije u uzajamno uvjetovanu vezu (muzej kao servis školi, škola kao muzejska veza sa terenom), a onda i u složenije integracijske odnose.

Budući da se, za sada, ne želimo baviti futurologijom zaustavimo se na ovoj prvoj stepenici. Koje su osnovne determinante za složenije odnose?

1. Uspostavljanje direktne suradnje između nastavnog i stručnog muzejskog osoblja bilo putem neformalnih sastanaka, bilo stvaranjem zajedničkih aktiva.
2. Preciziranje plana akcija kroz nastavne i muzejske programe.
3. Realiziranje »posjeta muzejima« na način kojim muzej postaje dio školskog »kabineta«.
4. Provedba trajne veze sa nastavnicima i učenicima kao svojevrsnim muzejskim suradnicima.

Ne želeći prozivati drugu stranu, vrijeme je da se upitamo o vlastitom (muzejskom) angažmanu oko tih pitanja. Postoji li bar na početnoj, načelnoj instanci svijest o odgojno-obrazovnoj ulozi muzeja, o njegovim eksplikativnim mogućnostima i o neodrživosti sadašnjeg stanja? Nije, doduše, osobito mudro i preporučljivo na to negativno odgovoriti, jer je taština svakoga od nas razumljiva. Prešućivanjem, međutim, dolazimo u situaciju da perpetuiramo stanje status quo, dakle, da pitanje stvarnog promišljanja uloge muzeja odlažemo u beskonačnost. Zatim, koliko smo učinili da izjednačimo značaj elementa prezentacije muzejskog predmeta sa ostalim, zakonsko reguliranim, poslovima? Nije li taj značaj često istaknut tek na razini manifestacijskog povoda i pukog lova za kvantitetom izlaganja?

Samo jedan primjer: u našim muzejima postav je obično tako strukturiran da animira posjetitelja tek na informacijskoj razini baratajući vrijednošću predmeta kao prvenstvenim razlogom izlaganja. U takvom sistemu predmet je cilj, a ne povod za zaključivanje i kompariranje. Stoga je jasno da muzejski posjetilac (među kojima je najviše učenika) izlazi iz te institucije sa fragmentarnom slikom niza izdvojenih, samostalnih i unikatnih predmeta koji mu mogu, eventualno, pružiti iluziju vremena, ali nikako ne i društvenih odnosa. Takva jednostrana slika prošlosti ne može, dakako, biti temelj suvremenog edukacijskog procesa.

Zatim, kada smo posljednji puta u naše planove unijeli koju didaktičku izložbu? Neka se ne kaže kako takav profil imaju izložbe u tvorničkim hodnicima ili izložbe sa tzv. popularnijim temama. Didaktička izložba nije nešto minornije i lakše ostvarivo od pretencioznih izložbi nego je, često, mnogo teži zadatak, jer računa na maksimalno aktiviranje posjetitelja i na rezonancu teme u prostoru i vremenu.

Da li smo ikada pokušali uspostaviti čvrsti i efikasnij lanac isturenih muzejskih punktova u školama? Ako jesmo onda su to bili sporadični naponi pojedinaca, a ne trajna i sistematična akcija. Da li smo ikada pokušali objasniti fenomen muzeja i muzejske djelatnosti od onoga rasprostranjenog mišljenja da je uloga muzeja u sakupljanju reprezentativnih oblika materijalne kulture prošlosti za buduće generacije? Ne dovodimo li mi sami ovim preskakanjem prezenta našu djelatnost u marginalnu zonu, na rub društvenog interesa? Kakve su nam školske zbirke i koliko ih postoji?

Dakle, pred nama su odgovori na mnoštvo pitanja koja su ovdje tek fragmentarno iznijeta bez želje da im rangiramo značaj. Ako želimo drugačiji muzej, muzej kao sredstvo, a ne cilj, pokrenimo akciju.